

2. L'ALFABET CATALÀ

Com hem dit anteriorment, el català és una llengua romànica que prové del llatí.

L'alfabet català té 26 (vint-i-sis) lletres: 5 (cinc) vocals i 21 (vint-i-una) consonants.

L'amazic té un alfabet propi anomenat *tifinay* que està compost per 29 (vint-i-nou) consonants i 4 (quatre) vocals. El sistema vocàlic amazic es redueix generalment a tres vocals bàsiques diferenciades: A, I, U. Existeix també una vocal neutra (o *shewà*) semblant al so de la vocal neutra del català a/e que serveix per facilitar l'articulació de dues (2) o tres (3) consonants consecutives. Per exemple *tawwart* (porta) o *adlis* (llibre).

Les vocals catalanes tot i que tenen 8 (vuit) sons diferents, es representen amb 5 (cinc) grafies.

Els sons són:	A	I les grafies:	A
	A/E (vocal neutra)		E
	E (oberta)		I
	E (tancada)		O
	I		U
	O (oberta)		
	O (tancada)		
	U		

En català totes les vocals són lletres i no signes diacrítics i es pronuncien amb la mateixa durada.

Les consonants catalanes són:

B C D F G H J K L M N P Q R S T V W X Y Z

L'alfabet complet és aquest:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Algunes característiques consonàntiques del català són la utilització de la lletra **P**, la diferenciació gràfica de les lletres **B** i **V**, però que majoritàriament es pronuncien igual i la lletra **Ç**, que es pronuncia igual que la lletra amaziga Sa (S / S).

També trobem la unió de consonants per formar determinats sons, com per exemple:

- **L·L**, de nom **ela geminada**, equival a la lletra amaziga *La* (L / L) pronunciada com una consonant doble. A la regió rifeña de Kebdana trobem per exemple la paraula *tamellalt* (ou). En català tenim paraules com:

TRANQUIL·LITAT
COL·LEGI
INTEL·LIGENT

TARSA
AȲERBAZ
AMIȲIS

- **LL**, en paraules com:

LLET
LLIBRE
LLOC

AȲI
ADLIS
AMCAN

Semblant al so de la lletra amaziga *Yay* (Y / Y)

- **NY**, com per exemple a:

CANYA
ENGANY
BANY

AȲANIM
ACMAT
ARCEN

Aquest so no té equivalència en amazic.

- **TX** o **IG** (les dues formes tenen el mateix valor fonètic). Per exemple en:

COTXE
BUTXACA
ROIG
BOIG

ȲUMUBIN
JJIB
AZEGGWAY
ABUHARI

Equival a les lletres *Yat* (T / T) seguida de *Yac* (C / C); en amazic ho pronunciem Tc .

- **IX**, equivalent al so de la lletra *Yac* (C / C), en paraules com:

CUIXA
GREIX
VAIXELL

TAMESSAT
TADUNT
AȲERRABU

- La lletra **H** en català té un valor fonètic nul i no es pronuncia en cap cas. En amazic es pronuncia aspirada.
- La lletra **R** quan es troba a final de paraula gairebé mai no es pronuncia. En amazic aquest so tendeix a desaparèixer a final de síl·laba. Per exemple, escrivim *anȲar* (pluja) o *aryaz* (home) i pronunciem *anȲa* i *ayaz*.